

ชื่อเล่นอยุธยาศาสตร์
และแนวทาง
การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

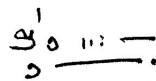

กระแสการปฏิรูปอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นทั่วโลก และการขยายตัวของปริมาณนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกกว่า 6 เท่า ในรอบ 3 ทศวรรษ ได้ส่งผลให้จำนวนสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประเทศไทยจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 532 แห่ง ในปี 2530 เป็น 871 แห่ง ในปัจจุบัน และปริมาณนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศเพิ่มขึ้นจากประมาณ 8.9 แสนคน เป็น 1.9 ล้านคนในช่วงเวลาเดียวกัน การเพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพ และปัญหาการผลิตกำลังคนในสาขาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการและทิศทางการพัฒนาประเทศ ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ล้วนเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ต้องมีการ **“ปฏิรูปอุดมศึกษา”** เพื่อให้สามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นขุมกำลังทางวิชาการ การพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม และประเทศ รวมทั้งความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ

รัฐบาลได้เห็นถึงความจำเป็นดังกล่าว จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2545 โดยมี ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทาง ยุทธศาสตร์ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และผลักดันการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งในการดำเนินงานนั้น ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน รวม 9 คณะ โดยมีคณะทำงานด้านการปฏิรูปอุดมศึกษา 3 คณะ ได้แก่ **คณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา คณะทำงานด้านการบริหารการจัดการอุดมศึกษา และ คณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุดม**

ศึกษา คณะทำงานด้านอุดมศึกษา ทั้ง 3 คณะ ได้จัดทำ “ข้อเสนอ ยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย” ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการ การปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา การผลิตกำลังคนและการกระจายโอกาสอุดมศึกษา การปฏิรูปการเรียนการสอนและการวิจัย การปฏิรูประบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการบริหารและการจัดการอุดมศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2546 และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2546

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ลีปพนนท์ เกตุทัต ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช และศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วรเดช จันทรศร ที่ปรึกษาคณะทำงานด้านอุดมศึกษา ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล ประธานคณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ ประธานคณะทำงานด้านการบริหารและการจัดการอุดมศึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิฑู ทองโรจน์ ประธานคณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุดมศึกษา ตลอดจนคณะทำงานทั้ง 3 คณะ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าร่วมดำเนินการจนกระทั่งแล้วเสร็จ สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า “ข้อเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย” ฉบับนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศตามที่มุ่งหวังต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ	3
1. ความเป็นมา	6
2. สภาพและปัญหาของการอุดมศึกษา	7
3. เป้าหมายการปฏิรูปอุดมศึกษา	9
4. หลักการและยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา	10
4.1 หลักการ	10
4.2 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา	11
ยุทธศาสตร์ 1 : การปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารจัดการ อุดมศึกษา	11
ยุทธศาสตร์ 2 : การปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา	13
ยุทธศาสตร์ 3 : การผลิตกำลังคน และกระจายโอกาสอุดมศึกษา	14
ยุทธศาสตร์ 4 : การปฏิรูปการเรียนการสอนและการวิจัย	15
ยุทธศาสตร์ 5 : การปฏิรูประบบการพัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรอุดมศึกษา	17
ยุทธศาสตร์ 6 : การมีส่วนร่วมของเอกชนในการบริหาร และการจัดการอุดมศึกษา	18
5. แนวทาง/กลไกในการดำเนินงาน	19
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
1. ความหมายและภารกิจอุดมศึกษา	23
2. สภาพการจัดอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน	24
3. ปัญหาการพัฒนาอุดมศึกษาที่ผ่านมา	26
ภาคผนวก ข	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา	29
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษา และจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา	33
- คำสั่งแต่งตั้งเพิ่มเติมคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา	35

ข้อเสนอยุทธศาสตร์ และแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย

1. ความเป็นมา

1.1 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา มีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธานฯ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 396/2545 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2545 เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทาง แผนการดำเนินงาน อำนวยการ และกำกับดูแลการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ของการปฏิรูป

1.2 ในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2545 ที่ประชุมมีมติให้แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ในฐานะประธานกรรมการอำนวยการ จึงได้มีคำสั่งที่ 1/2546 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2546 แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา รวม 9 คณะ เพื่อเร่งรัดการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้อง และได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ โดยมีคณะทำงานด้านอุดมศึกษารวม 3 คณะ คือ คณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา คณะทำงานด้านการบริหารการจัดการอุดมศึกษา และคณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่ศึกษาสถานภาพการดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้น และจัดทำเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา

1.3 คณะทำงานด้านอุดมศึกษาทั้ง 3 คณะ ได้ดำเนินการตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และได้เสนอร่างยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษาต่อคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา และที่ประชุมปฏิบัติการ (workshop) ร่วมระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2546

1.4 วันที่ 17 เมษายน 2546 รองนายกรัฐมนตรี (นาย จาตุรนต์ ฉายแสง) ได้นำคณะผู้บริหารระดับสูง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนคณะทำงาน เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือกับ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา ณ ทำเนียบรัฐบาล ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความเห็นชอบหลักการในเบื้องต้นตามข้อเสนอ

1.5 คณะทำงานได้นำร่างยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 5/2546 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2546 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

1.6 คณะรัฐมนตรีในคราวประชุม เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2546 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 ให้ความเห็นชอบข้อเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิรูปอุดมศึกษา และให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางดังกล่าว พร้อมทั้งเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะทำงานชุดต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อจัดทำรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทาง/กลไกการดำเนินงาน และยุทธศาสตร์การปฏิรูปที่นำเสนอ เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2. สภาพและปัญหาการอุดมศึกษา

2.1 การจัดอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน (ปี 2546) อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนใหญ่ โดยมีกระทรวงอื่น ๆ ที่เข้ามาร่วมจัดอุดมศึกษาในลักษณะเป็นการศึกษาเฉพาะทาง เฉพาะกิจ/เฉพาะกลุ่ม จำนวนสถาบันอุดมศึกษาทั้งประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 871 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำนวน 178 แห่ง นอก

นั้นเป็นสถาบันที่จัดอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา (หลักสูตร 2 ปี) เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง

จำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (ในปี 2545) มีทั้งสิ้น 1,976,234 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.4 ของประชากรกลุ่มอายุ 18 - 21 ปี เป็นนักศึกษาภาครัฐ : เอกชน ในสัดส่วน 79 : 21 และนักศึกษาระดับปริญญา : ระดับต่ำกว่าปริญญา 78 : 22 อัตราการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาของผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายในปีเดียวกัน เป็นร้อยละ 83.1 (เป็นอัตราการเรียนต่อระดับต่ำกว่าปริญญา ร้อยละ 43.6 และระดับปริญญาร้อยละ 39.5)

2.2 งบประมาณแผ่นดินที่รัฐจัดสรรให้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปี 2545 เป็นจำนวน 32,005 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 14.4 ของงบประมาณการศึกษาของประเทศ นอกจากนี้ยังมีงบประมาณเพื่อการวิจัย (ปี 2546) ที่รัฐจัดสรรผ่านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปยังสถาบันอุดมศึกษาอีกประมาณ 2,414 ล้านบาท งบประมาณจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ระดับอุดมศึกษา (ในปี 2543) ที่รัฐจัดสรรให้ผู้เรียนกู้ยืมโดยผ่านทางสถาบันอีกประมาณ 13,980 ล้านบาท รวมทั้งงบประมาณจากโครงการกู้ยืมเงินเพื่อการพัฒนาการศึกษาอีกจำนวนหนึ่ง สำหรับงบประมาณจากเงินรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีเดียวกันมีประมาณ 15,773 ล้านบาท

2.3 สังคมโลกาภิวัตน์ที่พึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ และสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้ปรับเปลี่ยนสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวิธีการบริหารจัดการอย่างมาก รวมทั้งความต้องการกำลังคนได้เปลี่ยนไปทั้งในเชิงความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ แต่ระบบอุดมศึกษาไม่สามารถปรับตัวเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์ และเป็นกลไกในการสร้างศักยภาพการพึ่งพาตนเองให้แก่ประเทศ สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติได้ อุดมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปทั้งระบบ และ

ปรับเปลี่ยนทิศทาง ตลอดจนแนวการดำเนินงานเพื่อเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ภายใต้สภาวะที่ทรัพยากรของรัฐมี จำกัด และกฎ ระเบียบของรัฐจำนวนมากที่เป็นอุปสรรค

2.4 ปริมาณความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น ทุกปี ในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น ประชากร วัยเด็กและวัยทำงานต้องการการศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้ต้องขยาย ปริมาณอุดมศึกษาและหาแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดบริการที่หลากหลาย ขึ้น

2.5 การพัฒนาอุดมศึกษาที่ผ่านมามีปัญหาหลายประการ ที่ สำคัญ ได้แก่ การขาดเอกภาพเชิงนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางใน ภาพรวมที่ชัดเจน ขาดระบบ/กลไกของรัฐที่เข้มแข็งและเอาจริงเอาจัง ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของ สถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งกลไกในการสนับสนุน ช่วยเหลือสถาบันใน การพัฒนาและการสร้างนวัตกรรม การบริหารจัดการของสถาบันขาด ความคล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการประสานร่วมมือ กันทั้งภายในสถาบันและกับภายนอก เป็นต้น

3. เป้าหมายการปฏิรูปอุดมศึกษา

3.1 เพื่อให้อุดมศึกษาสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อน และนำ สังกศไทยสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และเป็นกลไกหลักในการ พัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลักดันประเทศไทยให้เป็นสังคมนวัตกรรมที่ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับ นานาประเทศ

3.2 เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นขุมกำลังทางวิชาการ ในการ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในระดับเศรษฐกิจฐานราก มุ่งยกระดับ ความรู้ของชุมชน โดยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และเน้นให้ชุมชน สามารถพึ่งตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้กระบวนการวิจัย

ทั้งการวิจัยพื้นฐาน วิจัยประยุกต์ และวิจัยเชิงนโยบายที่สามารถนำผลมาใช้ในการพัฒนาการผลิตระดับชุมชน พัฒนาเชิงธุรกิจ และระบบการจัดการภาครัฐ รวมทั้งการวางรากฐานเพื่อการพัฒนาในระยะยาว ในการสร้างนวัตกรรมจากภูมิปัญญาไทย (ให้เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม โดยให้ชุมชนได้สิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา)

3.3 เพื่อผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และแนวโน้มการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และยกระดับขีดความรู้ของประชากรไทย ให้มีคุณสมบัติพื้นฐานในการเป็นประชากรโลก (Global Citizen)

3.4 เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสถาบันอุดมศึกษา ให้สถาบันสามารถดำเนินภารกิจได้โดยคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ขณะเดียวกันต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้ ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบัน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

4. หลักการและยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา

เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานปฏิรูปอุดมศึกษาตามเป้าหมายดังกล่าว ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้อง และได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้มีการกำหนดหลักการและยุทธศาสตร์เพื่อปฏิรูปอุดมศึกษา ดังนี้

4.1 หลักการ :

1) ยึดหลักเอกภาพในนโยบาย และคำนึงถึงความสอดคล้องของอุดมศึกษากับทิศทางและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศและความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา

2) เป็นยุทธศาสตร์ที่คำนึงถึงความหลากหลาย ความแตกต่างของสถาบันอุดมศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งความแตกต่างตาม

ลักษณะของสถาบัน สาขาวิชา ลักษณะของการผลิตบัณฑิต ลักษณะของคณาจารย์ เป็นต้น โดยมุ่งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพในการดำเนินการกิจ รวมทั้งการกระจายโอกาสอย่างทั่วถึงเป็นธรรม

3) คำนึงถึงฐานสังคมที่หลากหลาย 4 ฐานเป็นอย่างน้อย ได้แก่ สังคมแห่งการแข่งขัน สังคมฐานานุภาพ สังคมแห่งความพอเพียง และสังคมของความด้อยโอกาสยากไร้

4) คำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาาระดับพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมและการระดมทรัพยากรของส่วนต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4.2 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา :

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การปฏิรูปโครงสร้าง และระบบบริหารจัดการ อุดมศึกษา

เพื่อให้การบริหารจัดการอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ มีเสรีภาพทางวิชาการ สามารถดำเนินการกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยรัฐกำกับเชิงนโยบาย แผน และคุณภาพ มาตรฐาน จึงควรกำหนดมาตรการ ดังนี้

ระดับประเทศ :

1.1 รัฐกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนอุดมศึกษาของประเทศที่ชัดเจน ทั้งในด้านความต้องการกำลังคน การวิจัย และบริการวิชาการ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศ โดยอาศัยฐานความรู้จากการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเชิงนโยบาย

1.2 ให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ โดยให้สถาบันระดับปริญญาที่มีความพร้อมพัฒนาเป็นสถาบัน

ของรัฐบาลในกำกับ เพื่อสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี เข้ามาเป็นอาจารย์ และนักวิจัย ส่วนสถาบันเฉพาะทางควรให้เป็นส่วนราชการตามนโยบายของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีความคล่องตัวตามหลักการอุดมศึกษา

1.3 รัฐบาลกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาในเชิงนโยบายและคุณภาพ มาตรฐาน โดยใช้กลไกการจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการกำกับ และติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน ในลักษณะตรวจสอบภายหลัง (post audit) รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประเทศ

1.4 จัดระบบย่อยโดยจัดกลุ่มหรือเครือข่ายของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งเครือข่ายแนวตั้งที่ประกอบด้วยกลุ่มสถาบันที่มีระดับการพัฒนาและบทบาทหน้าที่ต่างกัน และเครือข่ายแนวระนาบที่จะประสานการดำเนินภารกิจระหว่างสถาบันหรือกลุ่มสถาบัน รวมทั้งจำแนกประเภทสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามบทบาทที่เป็นจุดเน้นของแต่ละสถาบัน โดยให้มีการพัฒนาสถาบันที่มีศักยภาพความพร้อมจำนวนหนึ่ง เพื่อมุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในมาตรฐานระดับโลก (World Class University)

ระดับสถาบัน :

1.5 สถาบันอุดมศึกษาปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ ที่เน้นบทบาทที่ชัดเจนในการดำเนินภารกิจ จัดทำแผนกลยุทธ์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมาย นโยบาย และแผนการพัฒนาประเทศ

1.6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถาบันให้มีความคล่องตัว เป็นระบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่โปร่งใสเป็นธรรม และตรวจสอบได้

1.7 พัฒนาระบบการสรรหาเพื่อให้ได้ผู้บริหารที่ดี และมีความเป็นผู้นำ โดยไม่ใช้การเลือกตั้ง และปรับบทบาทสภาสถาบันให้เป็นผู้รับผิดชอบและกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไป

อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ

1.8 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งภายในสถาบัน และร่วมกันระหว่างสถาบันในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันทั้งของรัฐและเอกชน และกับภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา

เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณ เป็นกลไกในการกำกับกับการดำเนินการกิจของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ มาตรฐาน และมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ ควรกำหนดมาตรการปฏิรูปการเงินเพื่ออุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 ให้มีองค์กรทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษา เป็นองค์กรที่มีความอิสระ และมีความคล่องตัว ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ

2.2 ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณจากที่เน้น Supply Side Financing เป็น Demand Side Financing

2.3 ปรับให้ผู้เรียนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายอุดมศึกษาอย่างเหมาะสม และเป็นธรรม โดยปรับระบบกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เป็นอยู่ในระบบปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือพัฒนาระบบกองทุนเงินกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (Income Contingent Loan : ICL) และมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

2.4 จัดสรรงบประมาณลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปแก่สถาบันอุดมศึกษา โดยพิจารณาตามพันธกิจที่แตกต่างตามกลุ่มสถาบัน ผลผลิต และต้นทุนการผลิต ยึดหลักงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน

(Performance Based Budgeting : PBB) และใช้วิธีทำความเข้าใจ/ทำสัญญากับสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินภารกิจ ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยรัฐมีระบบตรวจสอบภายหลัง (post audit)

2.5 ลดงบประมาณของรัฐที่จัดสรรเพื่อการลงทุน สิ่งก่อสร้าง ที่เกินความจำเป็น แต่ให้ฝั่งงบประมาณส่วนนี้เป็นงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.6 พัฒนาระบบบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้เป็นมาตรฐานและระบบเดียวกัน เป็นระบบบัญชีเงินคงค้าง (accrual basis) ในรูปแบบกองทุน แผนงาน และหน่วยงาน และจัดทำรายงานการเงินที่เป็นรูปแบบเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการเปรียบเทียบ

2.7 สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น โดยรัฐมีกลไกส่งเสริม และให้สมทบเงินรายได้ของสถาบันที่ระดมได้กับงบประมาณแผ่นดิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การผลิตกำลังคนและกระจายโอกาสอุดมศึกษา

เพื่อขยายปริมาณการผลิตกำลังคน โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน และการกระจายโอกาสการเข้าถึงอุดมศึกษาแก่ประชาชน ตามความรู้ความสามารถ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยเฉพาะแก่กลุ่มประชากรผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเปิดโอกาสการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อเนื่องตลอดชีวิต ควรกำหนดมาตรการ ดังนี้

3.1 รัฐสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันจำกัดรับของรัฐ และสถาบันของเอกชนบางแห่งที่มีความพร้อม ผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน และจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีของประเทศ โดยเฉพาะกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสาขาดังกล่าว และสนับสนุนให้ผู้มีความสามารถพิเศษด้านนี้ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างศาสตร์ใหม่ที่จำเป็นสำหรับ

อนาคตของประเทศ

3.2 พัฒนารูปแบบการจัดอุดมศึกษาให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถเทียบโอนหน่วยกิต ผลการศึกษา หรือลงทะเบียนข้ามสถาบัน

3.3 การเปิดหลักสูตรทั้งภาคปกติและภาคอื่น ๆ ของสถาบัน อุดมศึกษาเพื่อสนองตอบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย รวมทั้งการพัฒนาการทำงาน ควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาด และความต้องการของสังคม ประชาชน โดยรัฐมีมาตรการกำกับ ดูแล ด้านคุณภาพ มาตรฐาน

3.4 ปรับระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ให้เป็นระบบการรับเข้า (admissions) ตามความรู้ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน ให้กระจายโอกาสอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยเฉพาะผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และมีภูมิภาคนาห่างไกล โดยรัฐมีระบบ/กลไกเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส และมีความสามารถพิเศษ

3.5 ไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐขึ้นใหม่ ในลักษณะการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่ต้องใช้งบประมาณลงทุนจำนวนมาก แต่ให้พัฒนาสถาบันที่มีอยู่เดิมให้มีศักยภาพสูงขึ้น หรือใช้วิธีหลอมรวม หรือระดมทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากร อาคารสถานที่ที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.6 นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การปฏิรูปการเรียนการสอนและการวิจัย

เพื่อให้อุดมศึกษาเป็นกลไกในการผลิตกำลังคน และสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศในการแข่งขันกับนานาประเทศ เพิ่มศักยภาพการพึ่งพาตนเอง และลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ สามารถตอบสนอง และขึ้นำการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่น จึงควรกำหนดมาตรการ ดังนี้

4.1 รัฐจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัด

โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการ ตลอดจน การจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามบทบาทที่เป็นจุดเน้น เอื้อต่อการสร้างบัณฑิต อัจฉริยะ สร้างงานวิจัยและงานวิชาการที่มีคุณภาพ

4.2 พัฒนาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสากล ให้สามารถเป็นกลไกในการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสถาบัน สังคม และประเทศ

4.3 สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างงานวิจัยพื้นฐาน และงานวิจัยประยุกต์ และเป็นศูนย์วิจัยเฉพาะทาง/ศูนย์เพื่อความเป็นเลิศ หรือศูนย์วิจัยนโยบายการศึกษา ในสาขาที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ เพื่อเป็นกลไกสร้างสรรค์งานวิจัย และพัฒนานักวิจัย รวมทั้งเป็นศูนย์ประสานเครือข่ายการวิจัย การแลกเปลี่ยน ร่วมมือช่วยเหลือในด้านการวิจัย ทั้งภายในและระหว่างสถาบัน และกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

4.4 ให้มีหน่วยงานกลาง/กลไก ดูแลการบริหารงานวิจัยในภาพรวมของสถาบัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารงานวิจัยของสถาบัน

4.5 มีกลไก/ระบบที่สามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความสนใจการวิจัย ให้เข้ามาเป็นบุคลากรวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา และให้คงอยู่ในระบบ โดยสามารถก้าวหน้าได้ในสายงาน และมีกลไกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.6 ปฏิรูปการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างสรรค์นวัตกรรม และใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนสามารถสร้างงาน ปรับตัวในโลกของงาน พึ่งพาตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อสังคม และเพื่อสร้างบัณฑิตอัจฉริยะในสาขาต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้นำประเทศ

4.7 กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmark) เพื่อเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและความสำเร็จของทุกหลักสูตรทั้งภาคปกติและภาคอื่น ๆ

รวมทั้งมาตรฐานการกิจอื่น และกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดระดับหรือจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การปฏิรูประบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา

เพื่อจูงใจบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเข้าสู่ระบบอุดมศึกษา และพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีอยู่ในระบบให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สามารถปฏิบัติหน้าที่และคงอยู่ในระบบได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง จึงควรกำหนดมาตรการ ดังนี้

5.1 เร่งรัดให้มีระบบการพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสนับสนุนวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสถาบัน และมีระบบติดตาม ประเมินผล เพื่อส่งเสริมการพัฒนา

5.2 พัฒนาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถเป็นกลไกในการสร้างอาจารย์ใหม่เข้าสู่ระบบ และให้มีระบบที่ดึงดูดคนเก่ง คนดี มีความสามารถและมีความสนใจให้เข้ามาเป็นอาจารย์

5.3 สนับสนุนการสร้างระบบเครือข่ายอาจารย์และบุคลากรระหว่างสาขาวิชา สถาบัน ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนทั้งในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการดำเนินภารกิจต่าง ๆ แก่สังคม

5.4 พัฒนาระบบการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการให้มีความหลากหลาย ตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และมีกลไกสนับสนุน ส่งเสริม ยกย่อง ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรที่ทุ่มเทอุทิศตน

5.5 กำหนดมาตรฐานสำหรับภาระงานประเภทต่าง ๆ ของ

อาจารย์ และหลักเกณฑ์การเทียบโอนระหว่างภาระงานประเภทต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การมีส่วนร่วมของเอกชนในการบริหารและ การจัดการอุดมศึกษา

เพื่อเป็นการสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ธุรกิจ สถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างหลากหลาย เห็นควรกำหนดมาตรการ ดังนี้

6.1 สนับสนุนให้ภาคเอกชนที่มีความพร้อม ร่วมลงทุนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดและสังคม โดยรัฐกำหนดสัดส่วนและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนระหว่างรัฐและเอกชน มีมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจ ได้แก่ มาตรการยกเว้นภาษี การสนับสนุนการพัฒนาคณาจารย์ ผู้บริหาร การจัดตั้งกองทุนกั๊ยมดอกเบ็ยต่ำ การสนับสนุนวิชาการ เป็นต้น รวมทั้งให้มีการทบทวนนโยบายของรัฐ แก่ไขกฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรค

6.2 รัฐให้อิสระในการบริหารจัดการแก่ภาคเอกชนที่ร่วมจัดการศึกษา โดยมีระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานให้มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกับรัฐ

6.3 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ตามเกณฑ์ที่กำหนด จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

6.4 สนับสนุนโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กับหน่วยงานทั้งภาคธุรกิจ เอกชน สถานประกอบการ ชุมชน และท้องถิ่น ในการดำเนินภารกิจของสถาบัน รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา การบริจาคเงินและทรัพย์สินอื่นเพื่อการศึกษา โดยรัฐมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและจูงใจ

5. แนวทาง/กลไกการดำเนินงาน

เพื่อให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่เสนอ ให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เห็นควรให้มีการกำหนดแนวทาง/กลไกการดำเนินงาน ดังนี้

1) ให้มีการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ องค์ประกอบ รวมทั้งรูปแบบการบริหารจัดการ และเสนอโครงการจัดตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาและกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอุดมศึกษา” หรือ Higher Education Funding Committee : HEFC เป็นองค์กรที่อิสระ มีความคล่องตัว โดยมีหน้าที่หลัก ดังนี้

1.1 กำหนดหลักเกณฑ์และเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ ให้สถาบันอุดมศึกษา ทั้งงบประมาณด้านการเรียนการสอน การวิจัย และงบประมาณพิเศษ โดยพิจารณาจากการประเมินคุณภาพในแต่ละด้านดังกล่าว รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา การตรวจสอบการใช้งบประมาณ และประสิทธิภาพการบริหารของสถาบัน

1.2 ประสานกับคณะกรรมการการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี มีปฏิสัมพันธ์กับธุรกิจ สังคม และชุมชน และให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุดมศึกษาของประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ชัดเจน และดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น ทั้งด้านการเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานอุดมศึกษา รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถาบัน ทั้งนี้โดย

2.1 ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และติดตามการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น คณะทำงานด้านคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา คณะทำงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ในสถาบันอุดมศึกษา คณะทำงานด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะ

ทำงานด้านการส่งเสริมนวัตกรรม การวิจัย ศิลปะ และวัฒนธรรม เป็นต้น

2.2 ให้มีการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 10 - 15 ปี เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว และสนับสนุนส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 3 - 5 ปี ที่สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง

2.3 เร่งดำเนินงานโครงการนำร่องการจัดระบบบัญชีและการรายงานที่ดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบระบบบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้โดยเร็ว และเร่งให้มีการสำรวจทรัพย์สินของสถาบันอุดมศึกษาทุกประเภท ทั้งที่อยู่ตามคณะ ภาควิชา และหน่วยงานย่อยต่าง ๆ และกำหนดผู้เป็นเจ้าของที่ชัดเจน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนสำหรับบริการประเภทต่าง ๆ ของสถาบัน โดยคำนึงถึงระดับคุณภาพ ความยากง่ายในการปฏิบัติ

2.4 สนับสนุนและเร่งรัดการดำเนินโครงการผลิตและพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ริเริ่มแล้ว ได้แก่ โครงการพัฒนาอาจารย์และบัณฑิตศึกษาควบคู่กับการพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัย โครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษให้มีความรู้ระดับปริญญาเอก โครงการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์รุ่นใหม่ เป็นต้น

3) เร่งรัดให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการ และมีความพร้อม ปรับเปลี่ยนสถานภาพเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับ โดยให้มีการกำหนดหลักการกลางใน พ.ร.บ.สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่จะปรับเปลี่ยนเป็นสถาบันในกำกับทุกฉบับ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี และสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลและทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งให้มีการปรับแก้กฎหมาย กฎระเบียบ ทั้งที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง การงบประมาณ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) ให้มีคณะทำงาน (task force) คณะต่าง ๆ เพื่อศึกษา

วิจัยในรายละเอียดและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามแนวทางการปฏิรูป
อุดมศึกษาที่เสนอ ได้แก่ การศึกษาสถานภาพและปัญหาระบบกองทุน
กู้ยืมเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน ศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายต่อหัวในสาขาวิชา
ต่าง ๆ ศึกษาหาแนวทางให้ผู้เรียนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม
และเป็นธรรม ศึกษารายละเอียดการพัฒนาระบบกองทุนเงินกู้ยืมที่ผูก
กับรายได้ในอนาคต (Income Contingent Loan) ศึกษาแนวทางการ
ปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการอุดมศึกษา ระบบการ
พัฒนาคณาจารย์และบุคลากร เป็นต้น

5) ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พัฒนาคณะที่ปรึกษาและ
องค์กรเพื่อทำหน้าที่วิจัยนโยบายการศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะเชิง
นโยบายต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเสมือนคลังสมอง
(think tank) ของประเทศด้านวิจัยนโยบายการศึกษา โดยเชื่อมโยง
เป็นเครือข่ายกับหน่วยงานวิจัยนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา และ
หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก

1. ความหมายและภารกิจอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาระดับหลังการศึกษาระดับพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา อุดมศึกษาถือเป็นการศึกษาระดับสูงของประเทศ เป็นแหล่งรวมวิทยาการหลากหลายแขนง และศูนย์รวมของผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ จำนวนมาก

สถาบันอุดมศึกษา จึงนอกจากมีภาระหน้าที่สำคัญในการผลิตบัณฑิต สร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ และนวัตกรรม บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมแล้ว ยังต้องมีบทบาทสำคัญในการตอบสนอง ชี้นำ เตือนภัยและแก้ปัญหาให้กับสังคม อุดมศึกษาจึงเป็นเสมือนสมอง/ขุมกำลังทางวิชาการ และจิตวิญญาณของสังคม

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถดำเนินภารกิจ ตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ให้บรรลุผลได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน (autonomy) ทั้งด้านการบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ และบริหารบุคลากร และมีเสรีภาพทางวิชาการ (academic freedom) เพื่อสามารถคิดค้นแสวงหาความรู้ ความจริง เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการให้กับประเทศ และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศ ทั้งนี้ ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสถาบันพึงมีต่อสังคมและประเทศชาติ ภายใต้การกำกับและตรวจสอบโดยรัฐและประชาชน การบริหารจัดการอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีเอกภาพในด้านนโยบาย แต่มีความหลากหลายในรูปแบบและวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง เน้นการระดมทรัพยากรและการมีส่วนร่วมจากทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน

2. สภาพการจัดอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

การจัดอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นยังมีการจัดในกระทรวงอื่น ๆ ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงกีฬาและนันทนาการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร เป็นต้น จำนวนสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 871 แห่ง ในจำนวนนี้มีทั้งสถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา (หลักสูตร 2 ปี) เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา และสถาบันที่จัดการอุดมศึกษาถึงระดับปริญญา ซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยเปิด สถาบันอุดมศึกษาในระบบจำกัดรับของรัฐและเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1) กระทรวงศึกษาธิการ

- **ระดับปริญญา จำนวน 178 แห่ง** ประกอบด้วย
 - **สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 121 แห่ง**
 - สถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับ 21 แห่ง
(สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) (ในจำนวนนี้เป็นสถาบันในกำกับ 4 แห่ง)
 - มหาวิทยาลัยสงฆ์ 19 แห่ง
(2 สถาบัน 17 วิทยาเขต) (เป็นสถาบันในกำกับ)
 - สถาบันราชภัฏ 41 แห่ง
 - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 36 แห่ง
(1 สถาบัน 35 วิทยาเขต)
 - สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน 1 แห่ง
 - สถาบันอุดมศึกษาไม่จำกัดรับ 2 แห่ง
 - **สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 57 แห่ง**

- **ระดับต่ำกว่าปริญญา จำนวน 559 แห่ง** ประกอบด้วย
 - วิทยาลัยของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 258 แห่ง
 - วิทยาลัยอาชีวศึกษาของเอกชน (สช.) 291 แห่ง
 - วิทยาลัยชุมชน 10 แห่ง

2) กระทรวงอื่น ๆ

จัดการศึกษาเฉพาะทาง เฉพาะกิจ/เฉพาะกลุ่ม มีจำนวน 134 แห่ง

นักศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น (ในปี 2545) มีประมาณ 1,976,234 คน เป็นนักศึกษาภาครัฐ : เอกชน ในสัดส่วน 79 : 21 และเป็นนักศึกษาระดับปริญญา : ระดับต่ำกว่าปริญญา 78 : 22 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งระบบ (ในปี 2544) มีจำนวน 401,502 คน และนักศึกษาเข้าใหม่ปี 2545 จำนวน 704,645 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ข้อมูลการศึกษาระดับประเทศไทย ปีการศึกษา 2545)

สัดส่วนนักศึกษาอุดมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 18 - 21 ปี (ในปี 2545) เท่ากับร้อยละ 27.4 และอัตราการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาของผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ในปี 2545) เป็นร้อยละ 83.1 โดยระดับต่ำกว่าปริญญามีอัตราการเรียนต่อร้อยละ 43.6 และระดับปริญญาร้อยละ 39.5

อัตราส่วนนักศึกษาอุดมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (ปี 2540) พบว่า ประเทศมาเลเซีย มีอัตราส่วนร้อยละ 12 จีนร้อยละ 6 เวียดนามร้อยละ 7 อินโดนีเซียร้อยละ 11 ส่วนประเทศที่มีอัตราส่วนสูงกว่าไทย ได้แก่ เกาหลีร้อยละ 68 สิงคโปร์ร้อยละ 39 ออสเตรเลียร้อยละ 80 นิวซีแลนด์ร้อยละ 63 ญี่ปุ่นร้อยละ 41 และสหราชอาณาจักรร้อยละ 52 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 : 52)

การกระจายของสถาบันอุดมศึกษา จากรายงานสภาพการกระจายของสถาบันอุดมศึกษาและแนวทางการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต และรายงานการวิจัยการกำหนดแผนที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษา (University Mapping) ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสรุปได้ว่า

ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษา (ทั้งระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา) ตั้งอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ขนาดการกระจายต่างกัน ตั้งแต่จังหวัดละ 1 แห่ง - 36 แห่ง โดยเฉลี่ยจังหวัดละ 11 แห่ง โดยสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญามีอยู่ในทุกจังหวัด ส่วนสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญามีกระจายอยู่ในทุกเขต (หมายถึงเขตพัฒนาตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดเป็น 10 เขต) แต่ไม่ทุกจังหวัด ตั้งแต่เขตละ 7 - 21 แห่ง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีมากที่สุด จำนวน 54 แห่ง) จังหวัดที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา มี 24 จังหวัด โดยเฉลี่ยมีสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาเขตละ 13 แห่ง

สำหรับจำนวนสถาบันระดับต่ำกว่าปริญญา นั้น หากไม่นับรวมสถาบันในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีปริมาณมากที่สุด 103 แห่งแล้ว โดยเฉลี่ยมีสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาเขตละประมาณ 53

3. ปัญหาการพัฒนาอุดมศึกษาที่ผ่านมา

3.1 การจัดอุดมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ขาดเอกภาพเชิงนโยบาย เป้าหมายและทิศทางในภาพรวมที่ชัดเจน ทำให้ต่างคนต่างทำ ไม่ประสานเชื่อมโยงกัน รวมทั้งไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศได้เท่าที่ควร มีการขยายสถาบันอุดมศึกษาในเชิงปริมาณโดยไม่คำนึงถึงความหลากหลายทิศทาง และบทบาทของแต่ละสถาบัน

3.2 ระบบ/กลไกของรัฐในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาไม่เข้มแข็ง และไม่เชื่อมโยงกับนโยบายและแผนในภาพรวม รวมทั้งระบบรายงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่ทันต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย

3.3 ระบบ/กลไกส่งเสริม สนับสนุน ระดมทรัพยากรและช่วยเหลือสถาบันอุดมศึกษาไม่เพียงพอต่อการพัฒนาสถาบันและการสร้างนวัตกรรมให้ทันต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

ดังจะเห็นได้ว่างบประมาณอุดหนุนจากรัฐได้ลดลงจากร้อยละ 17.2 ของงบประมาณประเทศในช่วงแผนฯ 7 เหลือร้อยละ 16.4 ในช่วงแผนฯ 8 และร้อยละ 14.4 ในปีแรกของแผนฯ 9 (ปี 2545) ในขณะที่จำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี ในอัตรากว่าร้อยละ 7

3.4 การจัดสรรทรัพยากรเพื่ออุดมศึกษาไม่มีระบบที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เกิดภาวะกลุ่มคนที่มีฐานะดีเสียค่าใช้จ่ายน้อย ในขณะที่ผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจกลับต้องเสียค่าใช้จ่ายแพง และยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการงบประมาณขาดความคล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการประสานร่วมมือกันทั้งภายในสถาบันและกับภายนอก

3.5 การผลิตกำลังคนยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เป็นการผลิตตามความต้องการของหน่วยงานเป็นส่วนใหญ่ ขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในภาพรวม และไม่สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

3.6 การเรียนการสอนเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาการมากเกินไป ไม่เชื่อมโยงกับปัญหาและโลกของงาน รวมทั้งไม่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ ฝึกการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหา สร้างสรรค์ คิดนวัตกรรม รู้จักการสร้างงานและพึ่งพาตนเอง

3.7 สถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนมาก สร้างผลผลิตที่เป็นงานวิจัย องค์ความรู้และนวัตกรรมในสัดส่วนน้อย เมื่อเทียบกับภารกิจด้านอื่นและกับต่างประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสถาบันอุดมศึกษาไม่มีระบบการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานวิจัยที่มีคุณภาพ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสนใจ และมีความสามารถในการวิจัย ขาดความตระหนักในปัญหาและต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของท้องถิ่น และประเทศร่วมกัน

จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีสัดส่วนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกเป็นสัดส่วนน้อยมากเพียงร้อยละ 28 มีอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปี 2544 ที่ได้สร้างผลงานวิชาการหรืองานวิจัยที่มีคุณภาพระดับดีมาก จนเป็นที่ยอมรับให้มีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์เพียง 224 คน หรือร้อยละ 0.9 ของจำนวนอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งหมด

3.8 ขาดระบบการพัฒนาผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งด้านคุณวุฒิและความรู้ ความสามารถทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการยังไม่สามารถจูงใจให้คนเก่งและคนดีเข้าสู่ระบบการเป็นอาจารย์ได้ สัดส่วนคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการระดับสูง จึงมีสัดส่วนน้อย เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศ

3.9 การบริหารอุดมศึกษาภายใต้ระบบราชการ ซึ่งเป็นระบบที่มีขนาดใหญ่ และใช้กฎ กติกาเดียวกัน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาขาดความคล่องตัวในการปรับตัวเอง การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี เข้าสู่ระบบส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศได้

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๓๙๖ / ๒๕๔๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี
(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)	ประธานกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธาน
กรรมการ
๑.๓	รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย	กรรมการ
๑.๔	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑.๕	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑.๖	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑.๗	ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย	กรรมการ
๑.๘	ผู้อำนวยการสำนักงานประเมินผล	กรรมการ
๑.๙	ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐาน
และประเมินคุณภาพการศึกษา	กรรมการ
๑.๑๐	ศาสตราจารย์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช	กรรมการ
๑.๑๑	ศาสตราจารย์ ยงยุทธ ยุทธวงศ์	กรรมการ
๑.๑๒	รองศาสตราจารย์ ชนะ กลิมาร์	กรรมการ

๑.๑๓	รองศาสตราจารย์ รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์	กรรมการ
๑.๑๔	รองศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๑.๑๕	นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการ
๑.๑๖	นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	กรรมการ
๑.๑๗	นายวิทยา มานะวาณิชเจริญ	กรรมการ
๑.๑๘	นายอุทัย ดุลยเกษม	กรรมการ
๑.๑๙	ร้อยโท กุเทพ ไส้กระจำง	กรรมการ
๑.๒๐	นายโกศล วิชิทธนาถุักษ์	กรรมการ
๑.๒๑	นายติเรก พรสีมา	กรรมการ
๑.๒๒	นายวัลลภ สุวรรณดี	กรรมการ
๑.๒๓	นายสุวัฒน์ เงินจ๋า	กรรมการ
๑.๒๔	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	กรรมการ
และ
เลขานุการ
๑.๒๕	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ช่วย
(นางสาวเจือจันทร์ จงสถิตอยู่)	กรรมการ
เลขานุการ
๑.๒๖	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นางมณฑนา ตั้งชะกะฤษณ์)	กรรมการ
และผู้ช่วย
เลขานุการ
๑.๒๗	รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
(นายสุชาติ เมืองแก้ว)	กรรมการ
และผู้ช่วย
เลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำหนดทิศทาง แผนการดำเนินงาน อำนวยการและกำกับดูแลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา และลำดับความสำคัญของงานที่ต้องดำเนินการเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

๒.๒ กำหนดยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษา

๒.๓ ประสานและผลักดันการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในด้านการปฏิบัติและด้านกฎหมาย

๒.๔ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา

๒.๕ จัดทำยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิรูปการศึกษา

๒.๖ คณะกรรมการอาจขอให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานเกี่ยวกับการศึกษา เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาได้ตามความเหมาะสมและตามที่เห็นสมควร

๒.๗ แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา เพื่อปฏิบัติงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่

๒.๘ ออกระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒.๙ รายงานผลการดำเนินงานให้นายกรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ

๒.๑๐ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษาซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้ เบิกจ่ายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา
ที่ ๑/๒๕๔๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์
การปฏิรูปการศึกษา

เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวมให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้อง และได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามข้อ ๒.๗ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๙๖/๒๕๔๕ และมติคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ โดยมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะ ดังนี้

- ๑ ศึกษาสถานภาพการดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้น
- ๒ ความถูกต้อง เหมาะสมของนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน
- ๓ ประเด็นที่ยังมีความเห็นแตกต่าง และเสนอแนะงานที่ต้องวิจัยเชิงลึกเพิ่มเติม
- ๔ เสนอแนะยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

ที่ปรึกษาคณะทำงานด้านอุดมศึกษา (คณะทำงานที่ ๑, ๒ และ ๓)

- ๑ ศาสตราจารย์ ดร.ลีปนนท์ เกตุทัต
- ๒ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช
- ๓ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
- ๔ ศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วรเดช จันทรศร

คณะทำงานที่ ๑ คณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา

องค์ประกอบคณะทำงาน

๑	ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล	ประธานคณะทำงาน
๒	ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร	คณะทำงาน
๓	ดร.เจื้อจันท์ จงสถิตอยู่	คณะทำงาน
๔	นายเดชา ดีผดุง	คณะทำงาน
๕	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร	คณะทำงาน
๖	ดร.ภาพร เอกอรรชร	คณะทำงาน
๗	ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน	คณะทำงาน
๘	ดร.สุเมธ แย้มมนุ่น	คณะทำงาน
		และเลขาธิการ
๙	นางสาวพรสวรรค์ วงษ์ไกร	คณะทำงาน
		และผู้ช่วยเลขาธิการ
๑๐	นางสาวศรีประทุม ด้านผดุงธรรม	คณะทำงาน
		และผู้ช่วยเลขาธิการ

คณะทำงานที่ ๒ คณะทำงานด้านการบริหารการจัดการอุดมศึกษา

องค์ประกอบคณะทำงาน

๑	รองศาสตราจารย์ ดร.สุมณฑา พรหมบุญ	ประธานคณะทำงาน
๒	รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร	คณะทำงาน
๓	รองศาสตราจารย์ ดร.นำยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์	คณะทำงาน
๔	ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา วิบูลย์สวัสดิ์	คณะทำงาน
๕	ศาสตราจารย์ ดร.พรชัย มาตังคสมบัติ	คณะทำงาน
๖	ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง	คณะทำงาน
๗	ดร.วิพรรธ์ เรืองพิทยา	คณะทำงาน
๘	ดร.สุชาติ เมืองแก้ว	คณะทำงาน
๙	รองศาสตราจารย์ ดร.สุริชัย หวันแก้ว	คณะทำงาน
๑๐	ดร.อุทัย ดุลยเกษม	คณะทำงาน

๑๑	ดร.สุทศศิริ วงษ์สมาน	คณะทำงาน
และเลขานุการ
๑๒	นายพิเชษฐ อุไรวงศ์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓	นางพรพิมล เมธีรานันท์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

**คณะทำงานที่ ๓ คณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
อุดมศึกษา**

องค์ประกอบคณะทำงาน

๑	รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิศ ทองโรจน์	ประธานคณะทำงาน
๒	ศาสตราจารย์ ดร.ทินพันธุ์ นาคะตะ	คณะทำงาน
๓	ศาสตราจารย์ ดร.ธีรภูมิ บุญยโสภณ	คณะทำงาน
๔	รองศาสตราจารย์บันเทิง สุวรรณตระกูล	คณะทำงาน
๕	นายชจร จิตสุขุมมงคล	คณะทำงาน
และเลขานุการ
๖	ดร.ประภิน วีระศิลป์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
๗	นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานที่ ๔ - คณะทำงานที่ ๗

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา
ที่ ๒/๒๕๔๖
เรื่อง แต่งตั้งเพิ่มเติมคณะทำงานในคณะทำงานเพื่อศึกษา
และจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

ตามคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาที่ ๑/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามข้อ ๒.๗ ของคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๙๖/๒๕๔๕ และมีมติคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมในคณะทำงานเพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

คณะทำงานที่ ๑ คณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา

- ๑๑ รองศาสตราจารย์ดวงสุดา เตโชติรส คณะทำงาน
- ๑๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กลิ่นงาม คณะทำงาน

**คณะทำงานที่ ๓ คณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
อุดมศึกษา**

- ๘ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมนต์ สกลไชย คณะทำงาน
 - ๙ นายไธมาส เขียววิชัย คณะทำงาน
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการสภาการศึกษา

ยกย่องรายงาน

1. รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ศาสตราจารย์ ดร. บุญเสริม วิสกุล
ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ภาวิช ทองโรจน์
ที่ปรึกษาด้านการปฏิรูปอุดมศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
4. ดร. เจือจันทร์ จงสถิตอยู่
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
5. ดร. สุทธิศรี วงษ์สมาน
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

พิจารณารายงาน

1. คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา
2. ที่ปรึกษาคณะทำงานด้านอุดมศึกษา
2. คณะทำงานด้านการเงินเพื่ออุดมศึกษา
3. คณะทำงานด้านการบริหารการจัดการอุดมศึกษา
4. คณะทำงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุดมศึกษา

รวบรวมข้อมูลและประสานงานทั่วไป

1. นางสาวศรีประทุม ตำนผดุงธรรม
2. นางพรพิมล เมธีรานันท์
3. นางสาวอังคณา สำเภาประเสริฐ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

พฤศจิกายน 2546